KATEKIZAM

19+



Sveta Obitelj.

Kućni Katekizam

ili

Priručnik Bratovštine Kršćanskog Nauka.

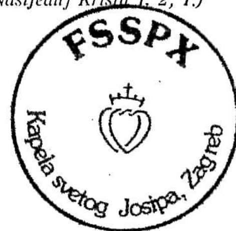
Priredio

Dr. Ivan Šarić,

nadbiskup i metropolita Vrhbosanski.

Bolji je zaisto ponizan težak, koji Bogu služi, nego bahat mudrac, koji sebe zanemarivši tok zvijezdâ promatra.

(Nasljeduj Krista I. 2, 1.)



Sarajevo 1926.

Tiskara „Bos. Pošta", Sarajevo.

Imprimatur.

Sarajevi, die 2. Februarii 1926.

† Joannes,
AEpiscopus.





† IVAN,

po milosrđu Božjem i po milosti Svete Apostolske Stolice nadbiskup i metropolita Vrhbosanski, svima svećenicima i vjernicima, koji su u nadbiskupiji Vrhbosanskoj, pozdrav i blagoslov u Gospodinu našem Isusu Kristu!

Predraga braćo u Isusu!

Vjersko neznanje jest jedno od najvećih zala današnjeg vremena. Ono čovjeku upravo ubija dušu. Ono je domaćem ognjištu na golemu sramotu. Ono vodi naš narod u sigurnu propast.

A nažalost, ovo se zlo već duboko uvuklo u naš narod. Naš narod slabo poznaje vjerske istine. I zato mu srce brzo ohladi za svetu vjeru. Ne može se svim srcem voljeti ono, što se ne poznaje.

Dolazi momak, koji se ženi, na ispit iz kršćanskog nauka. „Koliko je u Bogu osoba?“ pita župnik. „Tri.“ „Kako se zovu pojedine osobe?“ Momak se zamisli: „Isus, Gospa i sv. Petar...“ I to će biti domaća otac, koji će odgajati kršćansku djecu!

Dolazi djevojka, koja se udaje. Ne zna gotovo ništa. Moli Očenaš, ali krivo. Izgovara Vjerovanje kao papiga i sa toliko pogrješaka. Ona zna za ovoga i onoga sveca, ali ne zna, šta je sveta Misa. Lijepa mati buduće djece!

Ovo su doživljeni primjeri. A nijesu ni rijetki.

Rekao je ono sv. Ivan Vianney, župnik od Arsa: „Čini mi se puno puta, da veći dio kršćana, koji propadaju, propada radi vjerskog neznanja."

I zato sam ja, predraga braćo u Isusu, još g. 1921. na trećoj dekanskoj konferenciji, održanoj u Sarajevu 19. svibnja, osnovao u našoj nadbiskupiji Bratovštinu Kršćanskog Nauka. Što sam onda na konferenciji dekanima govorio, to hoću da istaknem i danas, kad evo uvodim u našu nadbiskupiju Vrhbosansku Kućni Katekizam ili Priručnik Bratovštine Kršćanskog Nauka.

Sveti Otac Papa Pijo X. izdao je dne 15. travnja 1905. prekrasnu encikliku „Acerbo nimis". Uglavnom sadrži ova enciklika ovo:

Neprijatelji Crkve sa svim silama i strastima napadaju Crkvu i vjernike. Jedan uzrok ovome napadanju jest i veliko neznanje u vjerskim istinama među priprostim svijetom, pa i među takozvanom inteligencijom. Tolikima nepoznate su temeljne istine o Bogu Stvoritelju i Upravitelju svijeta, o Utjelovljenju Sina Božjega, o Otkupljenju, o milosti, o svetim sakramentima, o grijehu. Ima doduše grješnog

življenja i među onima, koji poznavaju vjerske istine. Ali ipak neuki i nepoučeni u većoj su pogibli, jer ih ne vodi sveta vjera, pa ne mogu ispunjavati ono, što ne znaju. Iz toga slijedi velika dužnost dušobrižnikâ, da se brinu za pouku u vjerskim istinama. Na to ih sili i smilovanje prema neukima i stroga zapovijed Kristova. To valja za sve duhovnike, a poimence za one, kojima je povjereno dušobrižništvo. Crkveni sabor Tridentski nalaže dušobrižnicima dvojaku pouku za vjernike: razlaganje Evanđelja, t. j. homiliju, i pouku u vjerskim istinama ili katekezu. Razlaganje Evanđelja za pouku onima, kojima su već poznate vjerske istine; katekezu za one, kojima još nijesu dovoljno poznate istine svete vjere. Dalje nalaže Sveti Otac u enciklici, što ima da obuhvaća pouka u vjerskim istinama; ističe važnost ove pouke; tuži se, da se ta pouka danas puno zanemaruje; određuje, kako da se ova pouka uspješno vrši; on je nalaže kao strogu zapovijed; i biskupi neka se svakako pobrinu, da se ona točno izvršuje. Ističe napokon Sveti Otac i to, da pouka u vjerskim istinama zahtijeva puno i velikog truda i razmišljanja, više nego lijepi i crkveni govori, pa nuka i potiče na što savjesnije izvršivanje ove spasonosne pouke.

To je kratka sadržina enciklike „Acerbo nimis".

Sad da čujemo, šta sve određuje Sveti Otac Pijo X. u toj enciklici. Određuje: 1) Svi dušobrižnici imaju svake

nedjelje i svake zapovjedne svetkovine kroz čitav sat dječake i djevojčice na podlozi katekizma poučavati u tom, što moraju vjerovati i što izvršivati, da se spase. 2) U odredeno ljetno vrijeme imaju dušobrižnici kroz više dana po odredenom nacrtu dječake i djevojčice poučavati i pripravljati za dostojno primanje svetih sakramenata: sv. Pokore, sv. Pričesti i sv. Potvrde. 3) Sa što većom revnošću imaju dušobrižnici za vrijeme sv. Korizme, ako ustreba i poslije Uskrsa poučavati odraslije momke i djevojke u kršćanskom nauku, pa ih poticati lijepim primjerima na primanje svetih sakramenata. 4) U svakoj župi neka se ustanovi Bratovština Kršćanskog Nauka. Članovi ove Bratovštine pomagat će dušobrižnika, ako treba, u poučavanju kršćanskog nauka. 5) U većim mjestima, osobito ondje, gdje su sveučilišta, liceji, gimnazije, neka se ustanove kršćanske škole, u kojima će se poučavati u vjeri mladež iz javnih škola, gdje se ne predaje kršćanski nauk. 6) U naše dane pouka u vjerskim istinama potrebna je nesamo mladeži, već i odraslima. Stoga moraju svi dušobrižnici u nedjelju i u svetkovine osim homilije ili propovijedi i osim pouke za dječake i djevojčice imati u određeni sat još i pouku u kršćanskom nauku za odrasle vjernike. A ova pouka ima biti laka i razumljiva. Pri tome neka se posluže Tridentskim katekizmom tako, da sve gradivo obrade u 4 ili 5 godina.

To odreduje enciklika Pape Pija X.

A kakva je dužnost, što nam je nalaže ova enciklika? Sveti Otac Pijo X. veli biskupima: „Ovo, časna braćo, odredujemo i zapovijedamo s apostolskom vlašću. A vaša je sada dužnost, da se pobrinete, te se to sve izvrši u vašim biskupijama bezodvlačno i potpuno. I treba da svojom vlasti uznastojite, te se to ne zaboravi i površno ne obavi. Zato što više samo možete potičite i zahtijevajte, da dušobrižnici ne poučavaju nepripravljeni, niti preučeno i na svjetsku mudro, već posve jednostavno, po primjeru Božanskog Učitelja i svetih Apostola.“

Odredba papinska jest dakle stroga zapovijed s apostolskom vlašću.

Kako da se ova odredba izvrši u nas? Odgovaram: Ova se odredba u većini naših župa već izvršuje. I stoga ona nema, osim jedne točke, ništa novo za nas. Pogledajmo posebne točke: 1) Mjesto jednosatne pouke dječaka i djevojčica u kršćanskom nauku imamo mi u školama vjeronauk gotovo po svima našim župama. Gdje nema škole i vjeronauka, ondje će se dakako držati spomenuta jednosatna pouka. 2) Za sv. ispovijed i za sv. pričest, kao i za sv. potvrdu, poučavaju se naša djeca opet u školi. Gdje ne mogu djeca u školu, poučavaju se u odredeno vrijeme. 3) Za pouku odraslih, kojima su vjerske istine više ili manje poznate, jesu nedjeljne i svetačne propovijedi. Uz to i korizmeno ispitivanje iz kršćanskog nauka, što je u običaju u

svakoj našoj župi. Tu nam puno pomažu Treći Red, Marijine Kongregacije i svete Misije. Drže se i razna vjerska predavanja u mnogim našim župama. 4) Na srednjim našim školama još je obligatna pouka u kršćanskom nauku. 5) Nedjeljom drži se po našim župama pouka u kršćanskom nauku za odrasle.

I tako se odredba Svetoga Oca uglavnom već izvršuje u našoj nadbiskupiji Vrhbosanskoj.

Ostaje samo još točka, kojom Sv. Otac odreduje, da se ima u svakoj župi ustanoviti Bratovština Kršćanskog Nauka za pouku u vjerskim istinama uz pomoć svjetovnjakâ. I Crkveni Zakonik u kanonu 711. § 2. odreduje isto: „Neka gledaju mjesni Ordinariji, da u svakoj župi osnuju Bratovštine Presvetog Sakramenta i Kršćanskog Nauka; i one, zakonito podignute, po samom pravu pripojene su Prabratovštinama u Rimu, što su podignute od Kardinala Vikara u Rimu.“

Ja sam, kako već spomenuh, osnovao g. 1921. Bratovštinu Kršćanskog Nauka za cijelu našu nadbiskupiju sa središtem u Sarajevu. Ove godine osnivam u ime Božje Bratovštinu Presvetog Sakramenta za cijelu našu nadbiskupiju pod imenom Oltarsko Društvo. Pod ovim imenom upravo cvate Bratovština Presvetog Sakramenta u Bačkoj biskupiji. Da procvate i u nas, izdajem zajedno sa ovom knjižicom i knjižicu

Oltarskog Društva pod naslovom „Hvaljen Isus!“ O, neka dobri Isus pogleda i blagoslovi i jedno i drugo tako spasonosno djelo u našoj nadbiskupiji!

Kao svako dobro uredeno društvo, tako i Bratovština Kršćanskog Nauka ima svoja posebna pravila. Ova su pravila odobrena od Svete Stolice. Ja ću ih donijeti u ovoj knjižici odmah iza ove okružnice.

A sada opet i opet pozivam sve dušobrižnike Vrhbosanske, neka sve učine, da Bratovština Kršćanskog Nauka što ljepše uznapreduje u našoj nadbiskupiji. Ovaj priručnik „Kućni Katekizam“ neka im uz milost Božju bude na pomoći! I dekani će prigodom vizitacije župa osobito se osvrnuti na rad ove Bratovštine. O, neka se svi naši dušobrižnici stave svom dušom svojom u službu ovoga danas velikog apostolskog djela i zadatka! Neka bismo svi imali uvijek na pameti veliku odgovornost pred Bogom za neumrle duše nama povjerenog stada!

A i vi, predragi roditelji katolički, upamtite dobro, da ste apostoli Isusovi u svojim kućama! I vi ste dužni odgajati i poučavati svoju djecu u kršćanskom nauku. Vi ste u svojim kućama upravo onako dužni svoju djecu poučavati u kršćanskom nauku, kaošto su to dužni činiti župnici u crkvi. A to je jedna golema utjeha za vas. Tako vam Bog daje priliku, da možete svojoj djeci biti apostoli, da možete u njihovo srce usaditi božanski nauk Isusov i preslatku ljubav k Isusu. O, ne zanemarite

nikada tu svoju uzvišenu dužnost, nego dan na dan učite poznavati svoju djecu od malenih nogu Vjerovanje Apostolsko, zapovijedi Božje i crkvene, svete sakramente, Očenaš, Zdravomariju i ostale svete molitve i vjerske istine! To se zna, da vi sami morate najprije dobro poznavati kršćanski nauk, da ga onda mognete lijepo kazivati svojoj dječici.

I da vam olakšam tu svetu roditeljsku dužnost, evo dajem vam u ruke Kućni Katekizam ili Priručnik Bratovštine Kršćanskog Nauka.

U ovom Kućnom Katekizmu imate troje: najprije u prvom dijelu pravila, koja će vas upoznati sa Bratovštinom Kršćanskog Nauka. Kad upoznate ovu svetu Bratovštinu, onda ćete je sigurno zavoljeti. U drugom su dijelu najpotrebnije molitve, što ih mora znati svaki kršćanin katolik. Molite se, predragi, rado i ustrajno Bogu! Tko se moli Bogu, sigurno će spasiti dušu svoju; a tko se ne moli, sigurno će je izgubiti. Svi, koji su se spasili, spasili su se po molitvi. Svi, koji su se izgubili, izgubili su se, jer se nijesu molili Bogu. U trećem dijelu jest kratki kršćanski nauk, u kojem se ukratko navodi sve, što svaki kršćanin katolik treba da zna. Roditelji neka svakidan odatle ponešto nauče svoju djecu! Brzo će ga svršiti, jer je doista veoma kratak. Ako što ne razumiju, neka pitaju pametnije od sebe, osobito svoga velečasnog župnika, koji će im uvijek rado dati svako objašnjenje.

I tako ja izručujem i predajem našu Bratovštinu Kršćanskog Nauka i sve nas Našemu Gospodinu Isusu Kristu.

O Gospodine Isuse, naš Spasitelju i Bože naš! Komu da pođemo od Tebe? Zar igdje na svijetu možemo naći većega i boljega učitelja! U Tebe je, Isuse, istina i milost! A to baš toliko traži srce naše. Ne, mi Te, o Isuse, nikada nećemo ostaviti! Mi se nećemo nikada odmetnuti od Tvojega božanskog nauka, od Tvoje svete Crkve, od Tvojega vječnoga Neba! Ti jedini imaš riječi vječnoga života! Ti si Put, Istina i Život naš!

U Sarajevu, na Svijećnicu, dne 2. veljače 1926.

† IVAN,
nadbiskup Vrhbosanski.





Prvi dio.

Pravila

Bratovštine Kršćanskog Nauka.

I. **Ime** je Bratovštini „Bratovština Kršćanskog Nauka“ — „Confraternitas Doctrinae Christianae“. Središte joj je u crkvi, koja je odmah po osnutku ipso jure pripojena svojim Prabratovštinama u Rimu.

II. **Svrha** je Bratovštini, da katoličkim obučavanjem širi znanje vjerskih istina i promiče primanje svetih sakramenata.

III. **Pomagala** su joj, da postigne taj svoj cilj: traženje, nadziranje i obučavanje neukih, sabiranje darova i sveta molitva.

IV. **Članom** Bratovštine može postati svaki katolik, muškarac ili ženska, ako kršćanski živi i hoće da vrši dužnosti, što se iziskuju. Članovi su: učitelji, pomoćnici, dobrotvori. Učiteljem

(učiteljicom) može biti svaki katolik neporočna života, koji moli svakidan jedamput Očenaš, Zdravomariju, Vjerovanje i Slava Ocu na nakanu Bratovštine i obveže se da će svake nedjelje barem po jedan sat obučavati djecu ili odrasle u nauku vjere. Pomoćnikom postaje: a) koji se obveže da će neuke tražiti i voditi na obuku, ili b) da će ih kod obuke nadzirati, ili c) da će moliti svakidan jedan Očenaš, Zdravomariju i Slava Ocu na nakanu Bratovštine. Roditelji, koji uče svoju djecu kršćanski nauk i upišu se u Bratovštinu, postaju također članovima. Dobrotvorom Bratovštine zove se svaki katolik, koji daruje godišnje barem 2 dinara. Tko godinu dana ne vrši preuzetih dužnosti, prestaje biti članom Bratovštine.

V. **Poglavarstvo** Bratovštine jesu: 1) biskup, koji ima vrhovnu vlast nad Bratovštinom i nad svima njezinim podružnicama u svojoj biskupiji; 2) od biskupa imenovani svećenik ravnatelj Bratovštine i svih podružnica; 3) svećenici upravitelji Bratovštine u pojedinim župama.

VI. **Imutak** Bratovštine sastoji od redovitih prinosa dobrotvorâ i od dobrovoljnih darova. Novci se upotrebljavaju za nabavu Kućnih Katekizama i drugih pobožnih i molitvenih knjižica, što se daju učenicima. Darove dijele upravitelji podružnica, iza kako su saslušali mišljenje učiteljâ.

VII. **Glavni zaštitnik** Bratovštini jest sv. Franjo Asiški, i njegov blagdan 4. listopada glavni je praznik njezin.

VIII. **Koristi,** što ih imaju članovi, jesu mnogobrojni oprosti, što ih dobivaju svi bratovštinari, koji izvršuju svoje dužnosti.

Ovi oprosti, i to *potpuni*, jesu ponajprije svi oprosti Prabratovštine u Rimu:

1) na dan pristupa u Bratovštinu, 2) na dan zaštitnika sv. Franje Asiškog, 3) na čas smrti uz zaziv presvetog imena Isus. Nadalje: na Božić, Obrezovanje, Bogojavljenje, Uskrs, Uzašašće, Duhove, Tijelovo, Bezgrješno Začeće B. D. M., Veliku Gospojinu, na svetkovinu sv. Josipa, Zaručnika B. D. M., na svetkovinu sv. Petra i Pavla, Svih Svetih, sv. Karla Boromejskog. sv. Josipa Kalasancija.

Razumije se, da se za potpune oproste traže obični uvjeti: sv. ispovijed, sv. pričest i molitva na nakanu Sv. Oca Pape.

Nepotpuni oprosti: Kada članovi poučavaju u kršćanskom nauku; kada članovi prate pokojnog člana na pogreb i mole za njegovu dušu; kada se članovi za to brinu, da drugi pribivaju pouci iz kršćanskog nauka; kada članovi posjećuju bolesne članove.

Svi navedeni oprosti, osim onoga na čas smrti, mogu se namijeniti dušama u čistilištu.

Povlastice svećenicima. Svi svećenici, koji su članovi Bratovštine, imaju osobno indultum altaris privilegiati četiri puta u tjednu za svakog pokojnika, za kojega mise. Svaka sv. Misa, koja se služi

za pokojnog člana, ima indultum altaris privilegiati. (A. A. S. 1912. 587.)

IX. **Isključenje iz Bratovštine.** Osim spomenutih nemarnih članova treba da se otpuste iz Bratovštine pijanci, nećudoredni, oni, koji zanemare uskrsnu sv. pričest, koji od običaja ne slišaju sv. Misu u nedjelje i blagdane, napokon učitelji, koji nemarno vrše dužnosti, premda ih je upravitelj tri puta opomenuo. Otpušteni se mogu u roku od osam dana prizvati na biskupijskog ravnatelja, a protiv njegove odluke ima još priziv na bispupa. Član, koji prijeđe iz jedne župe u drugu, postaje članom Bratovštine u ovoj drugoj župi i treba da se tu prijavi upravitelju Bratovštine.

X. **Prepirke** među bratovštinarima rješava u prvom redu upravitelj podružnice, u drugom biskupijski ravnatelj. Protiv njegove odluke nema priziva.

XI. **O raspustu** Bratovštine ili pojedine podružnice odlučuje biskup, iza kako je saslušao biskupijskog ravnatelja. Biskup odlučuje i o upotrebi imutka čitave Bratovštine ili pojedine prestale podružnice.

XII. **Biskupijski ravnatelj** Bratovštine jest od biskupa imenovani svećenik, koji ima pravo i dužnost da nadzire svu Bratovštinu i sve njezine podružnice u ime biskupovo i kao njegov zamjenik. On se brine, da se Bratovština proširi po biskupiji i da napreduje. Barem jedamput na godinu, a najkasnije koncem veljače, ima podnijeti biskupu temeljit izvještaj o sta-

nju Bratovštine u prošloj godini. Tu treba istaknuti ponajrevnije upravitelje i članove u područnicama, da ih biskup može pohvaliti i zahvaliti im. Biskupijski ravnatelj može bez posebne vlasti obilaziti područnice, pregledavati knjige i račune, prisustvovati katekizovanju te ispitivati učitelje i učenike.

XIII. **Upravitelj područnice** jest župnik. Ako on ne može da to bude zbog važna razloga, onda treba da odredi za taj posao svoga kapelana, koji je tada u tom poslu nezavisan od župnika. Upravitelj treba da vodi s pomoću tajnika područnice točan imenik svih župljana. Po tom imeniku treba da razdijeli župu na više dijelova, a u svakom će dijelu biti po dvije naučne skupine: učenici u jednoj, učenice u drugoj. Zatim odredi upravitelj za mušku skupinu učitelja, za žensku učiteljicu, koje će prije sâm poučiti i dati im u ruke Kućni Katekizam. Upravitelj će najlakše doći do dobrih učitelja, ako bude odgajao za taj posao školsku djecu, napose učenike i učenice posljednjega školskoga godišta. Uz to će barem pol godine odmah pri osnutku područnice zvati učitelje i učiteljice na posebnu obuku, na kojoj će oni pod njegovim nadzorom katekizovati, prije nego počnu to bez njegova nadzora u pojedinim obučnim skupinama. Ima li u župi drugih društava, napose gdje su Treći Red, Marijina Kongregacija, Oltarsko Društvo, neka se ponajprije upotrebe njihovi članovi, u koliko su podesni za učitelje i pomoćnike.

Učitelji će barem jedamput u godini potanko izvijestiti upravitelja o svome radu. Upravitelj će ih tom prilikom opet poučiti i uzbuditi u njima dobru volju za rad.

Imena učiteljâ neka upravitelj oglasi u crkvi sa propovijedaonice, a na kraju svake godine neka im isto tako javno zahvali.

XIV. **Upravitelj** će odrediti m j e s t o (crkvu, kapelu, školu ili običnu kuću), v r i j e m e i p r e d m e t obuke.

P r e d m e t o b u k e sadržan je u Kućnom Katekizmu, što ga je izdao nadbiskup Vrhbosanski u g. 1926.

XV. **Što se tiče trajanja obuke,** kod nas će se ona moći u najviše slučajeva držati oko pol godine, t. j. u kasniju jesen i zimi, jer je u proljeće, ljeti i u početak jeseni naš seoski svijet odviše zaposlen. Gdje je moguće, neka se drži obuka preko cijele godine po jedan sat u tjednu, i to nedjeljom popodne.

Sve skupine upravitelj će sâm ispitivati barem dva puta na godinu (u adventu i korizmi), da se uvjeri o znanju učenikâ. Pozove jednu, dvije ili više skupina u župsku crkvu i tu ih ispituje. Isto tako treba da obide više puta u godini pojedine skupine u vrijeme, kada se uče; i onda neka im razloži teža pitanja i neka ih toplom besjedom potakne na ljubav k nauku.

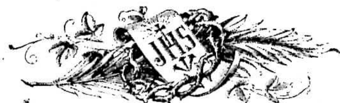
Upravitelj mora imati imenik svih učitelja i pomoćnih članova. Onaj je naime

samo član, koji je upisan u društvenu knjigu.

Upravitelj će sa propovijedaonice oglasiti svake godine sve oproste, što ih dobivaju bratovštinari (točka VIII.). Bit će to svima dobro poticalo.

Svake će godine, najkasnije koncem siječnja, upravitelj podružnice podnijeti biskupijskom ravnatelju potanko izvještaj o stanju podružnice u prošloj godini.





Drugi dio.

Najpotrebnije molitve.

1. Znamenje svetoga križa.

U ime Oca † i Sina i Duha Svetoga. Amen.

2. Oče naš.

Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime tvoje. Dođi kraljevstvo tvoje. Budi volja tvoja, kako na nebu, tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas. I otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas odà zla. Amen.

3. Zdravo Marijo.

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovena ti među ženama, i blagosloven plod utrobe tvoje, Isus. Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grješnike, sada i na čas smrti naše. Amen.

4. Vjerovanje.

Vjerujem u Boga, Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, propet, umro i pokopan; sašao nad pakao; treći dan uskrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi ob desnu Boga Oca svemogućega; otud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijehâ, uskrsnuće tijela, život vječni. Amen.

5. Slava Ocu.

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Kako bijaše na početku, tako i sada, i vazda, i u vijeke vijekova. Amen.

6. Anđeo Gospodnji.

Moli se ujutro, opodne i uvečer.

Anđeo Gospodnji navijestio Mariji, i ona začela po Duhu Svetom. Zdravo Marijo itd.

Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj. Zdravo Marijo itd.

I Riječ tijelom postala, i prebivala među nama. Zdravo Marijo itd.

Moli za nas, sveta Bogorodice!

Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se! Milost svoju, molimo te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi, koji

smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina tvoga, po muci njegovoj i križu k slavi uskrsnuća privedeni budemo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Uvečer se pridoda za duše u čistilištu:

Oče naš. Zdravo Marijo.
Pokoj vječni daruj im, Gospodine!
I svjetlost vječna svijetlila im!
Počivali u miru!
Amen.

U uskrsno vrijeme mjesto „Anđeo Gospodnji" moli se „Kraljice neba".

7. Kraljice neba.

Kraljice neba, raduj se, aleluja.
Jer koga si bila dostojna nositi, aleluja.
Uskrsnu, kako je rekao, aleluja.
Moli za nas Boga, aleluja.
Veseli se i raduj se, Djevice Marijo, aleluja.
Jer je uskrsnuo Gospodin uistinu, aleluja.

Pomolimo se! Bože, koji si se dostojao obradovati svijet uskrsnućem Sina svoga, Gospodina našega Isusa Krista, daj, molimo te, da po Majci njegovoj, Djevici Mariji, zadobijemo radosti vječnoga života. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Tko na glas zvona svakidan moli Anđeo Gospodnji (Kraljice neba), može dobiti potpun oprost jedamput u mjesecu uz obične uvjete: sv. ispovijed, sv. pričest i molitva na nakanu Sv. Oca Pape; a 100 dana svakiput, kadgod izmoli Pozdrav Gospin. Moliti valja klečeći; samo subotom navečer, nedjeljom i u uskrsno vrijeme (od Uskrsa do Presv. Trojstva) stojeći.

8. Krunica B. D. Marije.

Najprije se prekrsti i izmoli Vjerovanje (držeći križić krunice); zatim reci Očenaš (na veće zrno) i tri Zdravomarije (na tri manja zrna). Onda ide pet desetaka, a svaka desetka sastoji od jednog Očenaša i deset Zdravomarija. Kod svake Zdravomarije dodaj iza riječi **Isus** dotično otajstvo. Za to vrijeme razmišljaj, koliko možeš, o tom otajstvu.

Na tri manja zrna:

1. Koji neka nam umnoži vjeru.
2. Koji neka nam utvrdi ufanje.
3. Koji neka nam usavrši ljubav.

Krunica radosna.

Od prve nedjelje Došašća do Korizme.

Na desetke:

1. Koga si, Djevice, po Duhu Svetom začela.
2. Koga si, Djevice, idući Elizabeti u pohode nosila.
3. Koga si, Djevice, rodila.
4. Koga si, Djevice, u hramu prikazala.
5. Koga si, Djevice, u hramu našla.

Krunica žalosna.

Od početka Korizme do Uskrsa.

Na desetke:

1. Koji se za nas krvlju znojio.
2. Koji je za nas bičevan bio.
3. Koji je za nas trnjem okrunjen bio.
4. Koji je za nas teški križ nosio.
5. Koji je za nas propet bio.

Krunica slavna.

Od Uskrsa do Presv. Trojstva.

Na desetke:

1. Koji je od mrtvih uskrsnuo.
2. Koji je na nebo uzašao.
3. Koji je Duha Svetoga poslao.
4. Koji je tebe, Djevice, na nebo uzeo.
5. Koji je tebe, Djevice, na nebu okrunio.

Za pokojne običaje se dodati i šesta desetka:

Koji neka se smiluje vjernim mrtvim.

Moliš li krunicu svakidan, moli od Presv. Trojstva do Došašća ovim redom; u nedjelju, srijedu i subotu krunicu slavnu; u utorak i petak krunicu žalosnu; u ponedjeljak i četvrtak krunicu radosnu.

9. Jutarnja molitva.

O predobrostivi Bože, Oče nebeski! Zahvaljujem ti, što si me ove noći tako milostivo čuvao. Ti mi opet daješ jedan dan, da mogu činiti dobro i sebe popraviti. Ja ću se trsiti da tvoje zapovijedi vjerno držim i da bolji postanem. Udijeli mi, Bože, za to svoju milost.

O Gospojo moja, o Majko moja! Tebi se sasvim predajem, i da ti se pokažem odanim, posvećujem ti danas svoje oči, svoja usta, svoje srce, upravo svega sebe. Kad sam dakle sav tvoj, o premila Majko, čuvaj me i brani me kao stvar i svojinu tvoju.

Anđele Božji, čuvaru moj! Prosvjetljuj, čuvaj, vodi i upravljaj danas mene, koji sam preporučen tebi od božanske ljubavi.

Presveto Srce Isusovo, ja se u te ufam! (300 dana oprosta)

Presveto Srce Isusovo, dođi kraljevstvo tvoje! (300 dana oprosta.)

Sve za tebe, Presveto Srce Isusovo! (300 dana oprosta.)

10. Večernja molitva.

Zahvaljujem ti, Bože moj, što si me i ovaj dan tako očinski čuvao i pazio. Molim te, čuvaj me i ovu noć od svakoga zla duše i tijela!

Sad promisli, jesi li šta kroz dan sagriješio, i onda moli:

Za ove i sve ostale grijehe svega života svoga kajem se od svega srca, jer sam njima uvrijedio Boga, najveće i najmilije dobro, kojega iz svega srca i nada sve ljubim. Mrzim na sve svoje grijehe i tvrdo odlučujem, da ću se popraviti i da neću više griješiti.

Isuse, Marijo, Josipe, vama predajem srce i dušu svoju.

Presveto Srce Isusovo, ja se u te ufam!

Presveto Srce Isusovo, dođi kraljevstvo tvoje!

Sve za tebe, Presveto Srce Isusovo!

11. Djelo vjere, ufanja i ljubavi.

Djelo vjere.

Vjerujem u te, Bože moj, da si jedan jedini božanstvom, a troj osobama, Otac, Sin i Duh Sveti. Vjerujem, da je druga osoba, Sin Božji, krepošću Duha Svetoga

čovjekom postao, rodio se i sve nas otkupio; i da će doći suditi žive i mrtve; da će dobre naplatiti slavom nebeskom, a grješnike kazniti mukama paklenim. Vjerujem nadalje sve ono, što vjeruje i vjerovati uči sveta Mati Crkva rimokatolička. A sve to vjerujem zato, jer si to navijestio ti, Bože, koji si neizmjerna mudrost i vjekovita istina, koji ne možeš prevariti niti prevaren biti, jer sve znaš i vidiš. O Bože, umnoži vjeru moju!

Djelo ufanja.

Ufam se u te, o premilostivi Bože moj, da ćeš mi po zaslugama muke i smrti Isusove i po mojim dobrim djelima, s pomoću tvojom učinjenim, oprostiti sve grijehe i dati slavu nebesku. A to se ufam zato, jer ti, Bože svemogući, dati možeš što si obećao, i u obećanju si svojem stalan i vjeran. O Bože, učvrsti ufanje moje!

Djelo ljubavi.

Ljubim te, o Bože moj, svim srcem i dušom svojom nada sve, i više nego samoga sebe; jer si ti sâm po sebi svake ljubavi dostojan, i zaradi tebe ljubim bližnjega svoga kao samoga sebe. O Bože, užezi ognjem ljubavi svoje srce moje, ter iz ove goruće prama tebi ljubavi jako se kajem, što sam ikada uvrijedio tebe neizmjerno dobro. Mrzim na sve grijehe života svoga, i to većma nego na ikoje drugo zlo. O, da te nijesam nikada uvrijedio! Tvrdo odlučujem, da ću se čuvati

svakoga grijeha, te volim umrijeti, nego ikojim grijehom, osobito smrtnim uvrijediti tebe najveće dobro. A sve ću počinjene grijehe po milosti tvojoj iskreno ispovjediti i dostojnu za njih pokoru učiniti. Smiluj mi se dakle, o svemogući Isuse, i budite mi na pomoć, milostiva Marijo i sveti Josipe! Amen.

12. „Dušo Kristova“.

Dušo Kristova, posveti me!
Tijelo Kristovo, spasi me!
Krvi Kristova, napoj me!
Vodo iz prsi Kristovih, operi me!
O dobri Isuse, usliši me!
Među rane svoje sakrij me!
Ne dopusti, da se odijelim od tebe!
Od neprijatelja hudoga brani me!
Na čas smrti moje zovni me!
I zapovjedi mi, da dođem k tebi!
Da sa Svetima tvojim hvalim te
U vijeke vijekova. Amen.

(300 dana oprosta svakiput kad se moli.)

13. „Spomeni se“.

Spomeni se, o predobrostiva Djevice Marijo, kako se nije od vijeka čulo, da bi ti ikoga zapustila, koji bi se k tebi u zaštitu utekao, tvoju pomoć zatražio i tvoj zagovor zaprosio. Tim pouzdanjem obodren utječem se i ja k tebi, Djevice djevica; k tebi, Majko, dolazim; pred tobom eto stojim ja grješnik i uzdišem. Nemoj, Majko

Riječi Božje, prezreti riječi mojih, nego me čuj milostivo i usliši! Amen.

(300 dana oprosta svakiput; a jedamput u mjesecu potpun oprost, ako tko ovu molitvicu svakidan moli, pa se onda ispovjedi i pričesti i nešto izmoli na nakanu Sv. Oca Pape.)

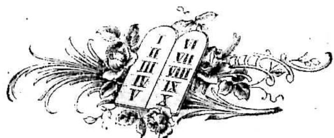
14. Katolički pozdrav.

Hvaljen Isus! — Na vijeke. Amen.

(50 dana oprosta svakiput dobije i onaj, koji pozdravi, i onaj, koji odzdravi. — Klement XIII. 5. IX. 1759.)







Treći dio.

Kratki kršćanski nauk.

---

1. **Kršćanski vjerovati** reći će za istinu držati sve ono, što je Bog objavio i što nam po svojoj Crkvi predlaže vjerovati.

2. **Što je Bog objavio**, predao je Isus Krist katoličkoj Crkvi, da sve nepokvareno čuva i da sve ljude uči i da im zapovijeda, što moraju vjerovati i činiti, da se spase.

3. **Katolička Crkva** jest vidljivo društvo svih pravovjernih kršćana, koji vjeruju iste nauke, primaju iste sakramente i imaju Svetoga Oca Papu za svojega vidljivog poglavara.

4. Krist je dao svojoj Crkvi ove **poglavite biljege:**

1. da je jedna,
2. da je sveta,
3. da je katolička ili općenita,
4. da je apostolska.

5. Prije svega dužni smo znati i vjerovati **pet temeljnih istina:**

1. da je samo jedan Bog;
2. da su u Bogu tri osobe: Otac, Sin i Duh Sveti;
3. da je Bog sve stvorio, da sve uzdržava i upravlja;
4. da je Sin Božji čovjekom postao, te nas smrću svojom na križu otkupio;
5. da Bog dobro vijekom naplaćuje, a zlo vijekom kazni.

6. **Vlastitosti Božje:**

Bog je duh,
vječan i nepromjenljiv,
svudašnji i sveznajući.
neizmjerno mudar i svemogući,
neizmjerno svet i pravedan,
neizmjerno dobrostiv i milosrdan,
neizmjerno istinit i vjeran.

7. **Sedam darova Duha Svetoga:**

1. Dar mudrosti,
2. dar razuma,
3. dar savjeta,
4. dar jakosti,
5. dar znanja,
6. dar pobožnosti,
7. dar straha Božjega.

8. **Dvije glavne zapovijedi kršćanske ljubavi:**

Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom

misli i svom snagom svojom! A druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!

9. **Deset zapovijedi Božjih:**

1. Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene!
2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud!
3. Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji!
4. Poštuj oca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji!
5 Ne ubij!
6. Ne sagriješi bludno!
7. Ne ukradi!
8. Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga!
9. Ne poželi žene bližnjega svoga!
10. Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga!

10. **Pet zapovijedi crkvenih:**

1. Svetkuj zapovjedne blagdane!
2. Slušaj pobožno svetu Misu u nedjelju i u ostale zapovjedne blagdane!
3. Posti zapovjedne poste, i u odredene dane ne mrsi!
4. Svake se godine najmanje jedamput odredenomu za to svećeniku ispovjedi, i o Uskrsu se pričesti!
5. Ne svadbuj svečano u zabranjeno vrijeme!

11. **Sakramenat** jest vidljiv znak, nareden od Isusa Krista, kojim nam se daje nevidljiva milost i nutarnje posvećenje.

12. **Sedam svetih sakramenata:**

1. Krštenje,
2. Potvrda,
3. Presveti Oltarski Sakramenat,
4. Pokora,
5. Posljednje Pomazanje,
6. Sveti Red,
7. Ženidba.

13. **Sveta Misa** jest neprestana žrtva novoga zavjeta, u kojoj se Isus Krist nekrvno prikazuje svomu nebeskomu Ocu pod prilikama kruha i vina.

14. **Svetu Misu prikazujemo Bogu zato:**

1. da ga dostojno štujemo i hvalimo;
2. da mu zahvaljujemo za sve milosti i dobročinstva;
3. da zadovoljimo Božjoj pravdi i zadobijemo milost pokajanja i pokore i oproštenje kazni za grijeh;
4. da izmolimo sebi i drugima svako dobro za dušu i tijelo.

15. **Pod evanđeljem** moramo ustati i znamenovati čelo, usta i prsa znamenjem svetoga križa u znak, da smo spremni pred svijetom ispovijedati nauke sv. evanđelja i po njima živjeti.

16. **Pod prikazanjem** moramo združiti svoje misli i želje sa misnikovim mislima i željama, pa i sebe Bogu prikazati.

17. **Pod podizanjem** moramo se klanjati Spasitelju pod prilikama kruha i vina, moramo probuditi u duši vjeru, ufanje i ljubav, pa se pokajati za svoje grijehe.

18. **Pod misnikovim pričešćivanjem** moramo primiti svetu pričest barem duhovno, ako je ne možemo primiti uistinu; to jest moramo imati pobožnu želju uistinu primiti tijelo Isusovo, kad bi nam bilo moguće.

19. **Pet stvari potrebitih za dobru ispovijed:**

1. Pomno ispitati svoju savjest;
2. skrušeno se pokajati za svoje grijehe;
3. tvrdo odlučiti ne griješiti više;
4. iskreno ispovjediti svoje grijehe;
5. izvršiti pokoru kako svećenik naredi.

20. **Ispovjedne molitve.**

1. Pokornik klekne u ispovijedaonici, prekrsti se i moli:

Molim Vas, Oče duhovni, za sveti blagoslov, da mogu sve svoje grijehe iskreno i skrušeno očitovati.

Ja nevoljni grješnik tužim se Bogu Svemogućemu, Blaženoj Djevici Mariji, svim Svetima i Vama, Oče duhovni, mjesto Boga, da sam od svoje posljednje ispovijedi, koju sam učinio (ovdje reci kada?) često i mnogo sagriješio.

2. Sada pokornik ispovijeda svoje grijehe.

3. Svoju ispovijed završuje time, da još jedamput probudi u sebi pokajanje ovim riječima:

Za ove i sve ostale grijehe svega života svoga kajem se od svega srca, jer sam njima uvrijedio Boga, najveće i najmilije dobro, kojega iz svega srca i nada sve ljubim. Mrzim na sve svoje grijehe i tvrdo odlučujem, da ću se popraviti i da neću više griješiti. Molim Vas, Oče duhovni, naložite mi spasonosnu pokoru i odriješite me od grijehâ!

21. **Tri stvari potrebite za dostojnu pričest:**

1. Biti nàtašte od ponoći do pričesti;
2. biti čist od svakoga grijeha, osobito smrtnoga;
3. čvrsto vjerovati, da pod prilikom kruha u presvetoj Hostiji primamo pravo i živo tijelo Gospodina našega Isusa Krista sa božanstvom i čovječanstvom.

22. **Kršćanski pravedan** jest onaj, koji se uz pomoć milosti Božje čuva zla i čini dobro, kako ga to uči sveta vjera.

23. **Jedino pravo zlo** jest ono, što je proti zakonu Božjem, naime grijeh.

24. **Sedam glavnih grijeha:**

1. Oholost,
2. skupost,
3. bludnost,
4. zavist,
5. neumjerenost u jelu i pilu,
6. srditost,
7. lijenost.

25. **Šest grijeha proti Duhu Svetomu:**

1. Ufati se preuzetno u milosrđe Božje;
2. očajavati o milosti Božjoj;
3. protiviti se priznatoj istini kršćanske vjere;
4. zavidjeti bližnjemu darove Božje;
5. odbijati tvrdokorno spasonosne opomene;
6. ustrajati hotimice u nepokori.

26. **Četiri u nebo vapijuća grijeha:**

1. Hotimično ubijstvo;
2. sodomski ili puteni grijeh proti naravi;
3. tlačenje ubogih, udovica i sirota;
4. zaustavljanje ili uskraćivanje zaslužene plaće.

27. **Devet tuđih grijeha:**

1. Svjetovati na grijeh;
2. zapovijedati grijeh;
3. privoljivati na tuđi grijeh;
4. nagovarati na grijeh;
5. hvaliti tuđi grijeh;

6. šutjeti na grijeh;
7. ne pokarati grijeh;
8. pomagati grijeh;
9. braniti tuđi grijeh.

28. **Čini dobro!** Dobro je ono, što je po volji Božjoj, naime dobra djela i želja za kršćanskom savršenosti.

29. **Tri bogoslovske kreposti** jesu: vjera, ufanje i ljubav.

30. **Dužni smo probuditi vjeru, ufanje i ljubav:**

1. čim smo dovoljno poučeni u svetoj vjeri;
2. više puta u životu, osobito u napastima proti tim krepostima;
3. u smrtnoj pogibli i na čas smrti.

31. **Četiri glavne ćudoredne kreposti:**

1. Razboritost,
2. pravičnost,
3. jakost (duševna),
4. umjerenost.

32. **Glavnim grijesima protivne kreposti** jesu ove:

1. Oholosti poniznost;
2. skuposti darežljivost;
3. bludnosti čistoća;
4. zavisti dobrostivost;
5. neumjerenosti umjerenost;
6. srditosti krotkost;
7. lijenosti revnost u dobru.

33. **Osam blaženstva** ili kreposti, što ih je Isus osobito istaknuo:

1. Blaženi siromasi duhom, jer je njihovo kraljevstvo nebesko.
2. Blaženi krotki, jer će oni baštiniti zemlju.
3. Blaženi žalosni, jer će biti utješeni.
4. Blaženi koji gladuju i žedaju pravde, jer će biti nasićeni.
5. Blaženi milosrdni, jer će oni milosrđe postići.
6. Blaženi koji su čista srca, jer će oni Boga vidjeti.
7. Blaženi mirotvorci, jer će biti sinovi Božji nazvani.
8. Blaženi koji su progonjeni radi pravde, jer je njihovo kraljevstvo nebesko.

34. **Evanđeoske kreposti.** Isus nam u svetom evanđelju osobito preporučuje:

1. Tražiti najprije kraljevstvo Božje i pravednost njegovu;
2. odricati se samoga sebe;
3. nositi križ svoj;
4. ići za Isusom;
5. biti krotak i ponizan;
6. ljubiti neprijatelje svoje; činiti dobro onima, koji na nas mrze; moliti se za one, koji nas progone i kleveću.

35. **Glavna dobra djela:**

Molitva, post i milostinja.

36. **Sedam tjelesnih djela milosrđa:**

1. Gladna nahraniti;
2. žedna napojiti;
3. gola zaodjeti;
4. putnika primiti;
5. sužnja otkupiti;
6. bolesnika pohoditi;
7. mrtvaca pokopati.

37. **Sedam duhovnih djela milosrđa:**

1. Grješnika pokarati;
2. neuka poučiti;
3. dvoumna dobro svjetovati;
4. tužna utješiti;
5. krivicu strpljivo podnositi;
6. uvreditelju oprostiti;
7. za žive i mrtve Boga moliti.

38. **Tri evanđeoska savjeta:**

1. Dragovoljno siromaštvo;
2. trajno djevičanstvo;
3. trajna poslušnost duhovnim poglavarima.

39. **Četiri posljednje stvari:**

1. smrt,
2. sud,
3. pakao,
4. kraljevstvo nebesko.

Kazalo.



